

Bruerveiledning: Tabellen under inneholder en oversikt over de relevante bærekraftsmålene og delmål som Henning Larsen og Rambøll kan påvirke gjennom våre prosjekter. Tabellen kan brukes både når Henning Larsen og Rambøll vurderer om vi skal ta et prosjekt og når vi skal ha oppstartsmøte med kunden. Som en del av forberedelsene til et oppstartsmøte bør tabellen gjennomgås for å identifisere hvilke mål og problemstillinger som er relevante for prosjektet og gjøre en vurdering av disse. En ny tabell som kun inneholder relevante tema kan så tas med i oppstartsmøtet for å diskutere med kunden. I oppstartsmøtet er det viktig å synliggjøre at tiltakene også kan bidra til en lettere saksbehandling.

Hovedmål	Relevant delmål	Problemstilling Påvirker, eller påvirkes prosjektet av ...	Forslag til tiltak	Vurdering	Kommentar <i>Grønn = prosjektet har positiv påvirkning</i> <i>Gul = bør vurderes nærmere – krever kommentar/vektning</i> <i>Rød = prosjektet har negativ påvirkning</i>
3 GOD HELSE	Innen 2020 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker	Trafikksikkerhet?	Sikre separering av gående og syklende fra biltrafikk gjennom bruk av fortau, gang- og sykkelveier og områder uten biltrafikk. Sikre frisikt i kryss og fartsdempende tiltak på bilveier.		Håndteres gjennom krav i Statens vegvesens håndbøker. Tiltakene i planforslaget vil øke trafikksikkerheten langs strekningen.
	Innen 2030 betydelig redusere antall dødsfall og sykdomstilfeller forårsaket av farlige kjemikalier og forurenset luft, vann og jord	Forurensning til grunn?	Undersøke/utrede forurenset grunn som en del av planarbeidet dersom relevant. Sørg for at forurensete masser håndteres forsvarlig i henhold til forurensningsloven og forurensningsforskriften. Boliger, barnehager, skoler og andre følsomme formål bør ikke etableres på forurenset grunn. Reguleringsplaner kan avklare om forurensete masser skal flyttes og deponeres et annet sted, eller om de kan håndteres internt på planområdet.		Håndteres etter forskrift. Ingen kartlagte områder for forurenset grunn, og håndteres av forskrift.
		Forurensning til vann?	Det bør vurderes i planarbeidet om det er behov for å rense overvannet før det føres til resipient. Dersom det er tilfellet bør det sikres at det etableres løsninger for oppsamling og rensing av overvannet. Rent overvann bør ikke blandes med forurenset vann eller ledes til områder med mye forurensning.		Det er ikke registrert forekomster av forurensning i området, og tiltaket vil ikke øke risikoen for forurensning i området. Planområdet er ikke i nærheten av drikkevannskilder.
		Forurensning til luft?	Dersom boliger eller andre sårbare funksjoner lokaliseres i avvikssoner for dårlig luftkvalitet bør det sikres god luftkvalitet inne, gjennom f.eks. bestemmelser om at luftinntak skal skje på siden med best luftkvalitet. Leiligheter bør gjøres gjennomgående slik at minst en side har bedre luftkvalitet. Lekeplasser og andre uteoppholdsarealer bør lokaliseres der det er best luftkvalitet. Bruke bestemmelser og anleggsplan for å sikre gode løsninger for reduksjon av luftforurensning og støv i anleggsperioden.		Ikke relevant
		Folkehelse?	Det bør sikres gode lekearealer eller andre rekreasjonsmuligheter i boligprosjekter. Lekearealer bør i størst mulig grad legges i områder med gode sol-/skyggeforhold, god luftkvalitet og gode støyyforhold. Viktige eksisterende rekreasjonsområder bør sikres mot nedbygging eller forringelse.		Ikke relevant
6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD	Innen 2030 sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning [...] og i vesentlig grad øke gjenvinning og trygg ombruk.	Avløpsbehandling og gjenbruk?	Utforske muligheter for å rense og gjenbruke avløpsvann og overvann. For eksempel til vanning av grøntarealer, grønne tak, parselhager e.l.		Ikke relevant.
	Innen 2030 betydelig bedre utnyttelsen av vann	Vannforbruk?	Begrense vannforbruk ved å bruke vannbesparende vasker, dusjer, toaletter osv. Bruk herdede plantearter med lavt vannforbruk i uteområder og offentlige rom.		Ikke relevant.
	Innen 2020 verne og gjenopprette vannrelaterte økosystemer	Naturverdier i vann?	Undersøke/utrede hva slags verdier er det og hva er tilstanden lokalt og nasjonalt. Områder med viktige naturverdier bør sikres som arealformål naturområde eller friområde under hovedformål bruk og vern av sjø og vassdrag. Alternativt kan LNF eller grøntstruktur benytte på mindre vannforekomster med kantsoner.		Ingen ømfintlige områder som vil bli påvirket av tiltaket.

			Bruk gjerne hensynssoner eller byggegrenser mot bekker og vassdrag. Sikre tilstrekkelig sone for kantvegetasjon. Utvide planområdet slik at man kan koble seg til eksisterende kantvegetasjon og sikre sammenhengende områder.		
7 RENEENERGI FOR ALLE	Innen 2030 doble energieffektivitetsraten på verdensbasis.	Energiforbruk?	Sikre tilkobling til fjernvarme eller legge til rette for egenproduksjon av strøm gjennom for eksempel solcellepaneler. Bruke anleggsplaner e.l. som sikrer lavt energiforbruk i anleggsfasen. Sikre lavt energiforbruk i driftsfase gjennom materialbruk og konstruksjoner som har lavt varmetap. Sikre bruk av LED og andre typer energibesparende belysning, både innendørs og utendørs. Sikre at ladeinfrastruktur for elbiler i fellesarealer. Sikre at det legges til rette for å legge inn ladeinfrastruktur i ettertid dersom det ikke gjøres med en gang.		Ikke relevant
9 INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR	Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet	Teknisk infrastruktur?	Sikre at løsninger for teknisk infrastruktur som vei, vann og avløp i prosjektet er av god kvalitet, har lang levetid og minimalt vedlikeholdsbehov.		Håndteres gjennom krav i Statens vegvesens håndbøker. Tiltaket legger opp til oppgradering av stikkrenner (overvann) med tilstrekkelig kapasitet for fremtidige behov.
11 BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN	Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger til en overkommelig pris	Boligplanlegging?	Sikre høyt antall boliger i hvert enkelt prosjekt, uten å gå på bekostning av kvalitet med tanke på dagslys, størrelse, luftkvalitet, planløsning og materialbruk. Utforske ulike boformer med fellesløsninger og generasjonsboliger m.m. Ulike eie/leieforhold.		Ikke relevant
	Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer	Kollektivtransport?	Sikre at boligområder har gode forbindelser til kollektivtransport og prioriterer dette over tilrettelegging for bilbruk. Redusere utbygging i områder med dårlig kollektivtilbud.		Ikke relevant
	Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering	Transformasjon?	Sørge for fortetting og transformasjon med god bokvalitet i allerede bebygde områder. Redusere omdisponering av ubebygde grunn. Sikre gode medvirkningsprosesser med fokus på god dialog med naboer i fortettingsprosjekter.		Ikke relevant
	Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv	Kulturmiljø?	Sikre at prosjektet ikke får negative konsekvenser for kulturminner eller kulturmiljø. Sikre god dialog med kulturminnemyndigheter for å tilpasse prosjektet viktige verdier. Bruke hensynssoner og båndleggingssoner i planer for å sikre verdier mot nedbygging eller skade.		Det er ikke identifisert områder med kulturminner innenfor planområdet, og det er lagt inn en bestemmelse som sikrer dette under bygging. Varslingsbestemmelsen.
	Innen 2030 oppnå en betydelig reduksjon i antall dødsfall og antall personer som rammes av katastrofer og i betydelig grad minske de direkte økonomiske tap som følge av slike katastrofer.	Overvannshåndtering?	Sikre god overvannshåndtering gjennom tre-trinnsmetoden for å unngå skader på bebyggelse og infrastruktur. Bruk av grønne tak og tilstrekkelig grønnstruktur/vegetasjon kan fordrøye vann.		Det legges opp til tre-trinns metoden, hvor det er planlagt etablert nye stikkrenner. «Oppdimensjonering av eksisterende og etablering av nye stikkrenner vil medføre at overvannet blir ledet mer effektivt bort fra veibanen og trafikkarealene. Dette reduserer risikoen for overvann og flom i veibanen. Flytting av stikkrenner ut av sikkerhetssonen langs veien vil økte trafiksikkerheten for alle trafikantgrupper som ferdes langs veien.»
		Havnivåstigning?	Sikre at prosjekter nær sjø og vassdrag bygges på tilstrekkelig høyde for å unngå skader som følge av havnivåstigning, flom, stormflo e.l.		Ikke relevant
		Skredfare?	Sikre at bebyggelse eller infrastruktur ikke plasseres i skredfarlig terreng.		Det er ikke registrert aktsomhets- eller fareområde for skred innenfor planområdet. Steinsprang/steinras fra fjellskjæringer er sikret i planen.

					Bestemmelse: «Fjellskjæring innenfor o_AVG2 skal sikres mot steinsprang (jfr. pbl § 12-7 nr. 4).»
	Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, bl.a. ved å legge vekt på luftkvalitet og offentlig eller annen form for avfallshåndtering	Bymiljø?	Prioritere gående og syklende, samt kollektivtransport over bilbruk. Bruk av vann, trær og annet planteliv for å bedre lokal luftkvalitet. Skjerme bomiljøer fra støv og støy fra motorveier o.l. Tilrettelegge for gode og effektive løsninger for avfallshåndtering. Redusere avfall og luftforurensning i anleggsperioden.		Ikke relevant
	Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom	Offentlige rom, lekeplasser eller grøntarealer?	Sikre god kvalitet og trygghet i offentlige rom gjennom god belysning, beplantning og innsikt fra omkringliggende områder. Sikre gode forbindelser mellom boligområder og grøntområder og legge til rette for lekeplasser og parker internt i boligprosjekter. Sikre universell utforming på alle uteområder og offentlige rom. Omdefinere gater fra biltransport til rekreasjonsarealer.		Ikke relevant
		Opplevd trygghet i offentlige rom?	Offentlige arealer eller arealer som er tilgjengelige for allmennheten bør utformes med god belysning og innsikt fra omgivelsene slik at de oppleves trygge.		Ikke relevant
12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON	Innen 2030 oppnå en bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser	Materialbruk og anleggsmetode?	Sikre bruk av bærekraftige materialer og anleggsmetoder i prosjektet.		Ikke relevant. Håndteres av byggherre i anleggsfasen.
	Innen 2030 betydelig redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk	Riving?	Sikre gjenbruk og gjenvinning av avfall og avløpsvann/overvann. Utforske muligheter for gjenbruk av materialer i bygninger som skal rives.		Ikke relevant
13 STOPPE KLIMAENDRINGENE	Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer	Risiko for naturkatastrofer?	Sikre at planlagt bebyggelse lokaliseres og prosjekteres for å kunne stå i mot naturkatastrofer, stigende havnivå og hyppigere ekstremvær.		Ivaretatt gjennom vurderinger i fagrapporter, hvor det ikke er identifisert særlig risiko for naturkatastrofer.
14 LIV UNDER VANN	Innen 2020 forvalte og verne økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte for å unngå omfattende skadevirkninger	Økosystemer i vann?	Sikre at prosjektet ikke har negative konsekvenser for bekker, myrer, våtmarker, innsjøer og elver og økosystemene der.		Ivaretatt gjennom vurderinger i fagrapport naturmangfold. Tiltaket vil ikke ha negativ påvirkning på naturmangfoldet i området. bestemmelsene stiller krav om at det under anleggsarbeid eller annen virksomhet i planområdet skal vises aktsomhet for å unngå skade på arter, naturtyper og økosystemer (pkt 2.7 b)
	Innen 2020 bevare minst ti prosent av kyst- og havområdene	Strandsonen?	Sørge for at prosjektet ikke berører 100-metersbeltet mot sjø og vassdrag. Sikre allmennheten tilgjengelighet til strandsonen og elver/innsjøer dersom prosjektet ligger i nærheten av disse.		Ikke relevant
	Innen 2020 fremme bærekraftig forvaltning skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger	Skogsområder eller trær?	Sikre at skogområder og eldre enkeltstående trær bevares i prosjektet. Sørge for nyplanting av trær på uteområder.		Ikke relevant

Innen 2030 sikre bevaring av økosystemer i fjellområder, herunder deres biologiske mangfold	Hyttebygging på fjellet?	Hindre nedbygging av biologisk mangfold på fjellet i hytteområder e.l.		Tiltaket er av mindre karakter og kan ikke anses å berøre viktige økosystemer/biologisk mangfold i fjellområdet.
Innen 2020 innføre tiltak for å unngå innføring og spredning av fremmede arter	Fremmede arter?	Unngå bruk av fremmede arter på uteområder. Sikre forsvarlig håndtering av eventuelle eksisterende fremmede arter i anleggsperioden.		Det er ikke registrert fremmede arter innenfor planområdet. Reguleringsbestemmelsene stiller krav om at det ikke skal plantes arter eller benyttes masser som inneholder frø eller planterester som er registrert i den til enhver tids gjeldende Fremmedartsliste (pkt 2.7 a). Hensynet er også sikret i regelverk.
Innen 2020 opprettholde det genetiske mangfoldet av frø, kulturplanter og husdyr samt beslektede viltlevende arter	Berører prosjektet viktig naturmangfold?	Undersøkelser/utredninger: Hva slags verdier er det, hva er tilstanden lokalt og nasjonalt? Områder med viktige naturverdier bør sikres som friområder eller LNF. Bruk gjerne hensynssoner eller byggegrenser mot områdene. Bruk bestemmelser til å sikre god håndtering av eksisterende fremmede arter og bruk av stede egne arter i uteområder og offentlige rom.		Ikke relevant
	Berører prosjektet dyrka eller dyrkbar mark?	Undersøk om prosjektet kan justeres eller lokaliseres et annet sted for å unngå tap av dyrkbar eller dyrka mark. Dyrkemark bør avsettes til LNF-område i plankartet. Dyrkbar mark kan sikres med hensynssoner. Bestemmelser kan benyttes for å sikre at matjord samles opp og flyttes og reetableres et annet sted.		Ikke relevant